

ZPRAVODAJ

OBCE

Kryštofovo Údolí

č. 69

Léto 2024

NEPRODEJNÝ PRAVIDELNÍK PRO OBČANY A PŘÁTELE KRYŠTOFOVA ÚDOLÍ

Slovo úvodem

Vážení spoluobčané,
dny se nám příjemně
prodloužily a přišlo
pro většinu z nás
oblíbené období
dlouhých slunečních
dní a teplých večerů.
Teplé počasí s sebou
přináší i větší množ-

ství kulturních akcí a více možností se
společně potkávat. Sledujte kalendář akcí
na stránkách obce, je z čeho vybírat. Vrcho-
lem každé letní sezóny je Údolská pouť.
Přípravy na tu letošní jsou v plném proudu,
kultura je již naplánovaná, stánkaři
domluvení a kolotoče objednáni. Snažíme
se na naši pouť přilákat větší množství
stánkařů a řemeslníků. Se stánkaři je to
těžší než v minulých letech. Jednoduše se
změnily návyky návštěvníků kulturních
akcí a lidé upřednostňují zakoupit si dobré
jídlo a pití, svést se na kolotočích, ale
nenakupují již stánkové předměty. Ruku
na srdce, kolik věcí si každý rok ve stán-
cích koupíte vy? Tento fenomén potvrzují
všichni organizátoři kulturních akcí.
Zároveň se domníváme, že je nemyslitelné
takovou akci zpoplatnit. Poutě nebo letní
slavnosti dnes pořádá mnoho obcí a lidé
nejsou ochotni platit vstupné. Přes veškeré
těžkosti věříme, že se nám po letech podaří

obnovit pouť ve velkém stylu a těšíme
se na to! Teď už jen to pěkné počasí.

V dubnu probíhala veřejná schůze po
dlouhé době opět v obecní hospodě
U Kryštofa a přišli jste v hojném počtu.
Ráda bych vám za to upřímně poděkovala.
Scházet se a společně diskutovat o pro-
blémech, vyměňovat si vzájemně názory
a slušně sdělit ostatním vlastní pohled na
danou problematiku nás všechny může
jedině obohatit. Mrzí mě, jaké eskalaci
napětí ve společnosti musí čelit sousední
Slovensko. Je zcela legitimní, že máme na
věci různé názory. Svět by byl nudným mís-
tem, kdybychom měli všichni stejný pohled
na život. Jen je důležité umět slušně
diskutovat a ne hned začít slovně útočit.
Rozdílné názory se nesmí vyjadřovat
urážkami nebo násilím, ale kultivovanou
a konstruktivní debatou. Účastněte se
veřejných schůzí, váš názor mě zajímá.

Věřím, že si všimáte realizace pláno-
vaných projektů. Po dokončení opravy
obecní hospody U Kryštofa a rozšíření
a rekultivaci letní zahrádky, pokračujeme
v úpravě centra obce. Je dokončen další
úsek cesty pro pěší vedoucí k baroknímu
mostku společně s drobnými úpravami
v parčíku, nově natřen medový stánek
a probíhá oprava stánku s keramikou
a dalšího drobnějšího obecního mobiliáře.

Centrum obce prokoukne a bude lépe
reprezentovat. Byla dokončena oprava
Kaple Panny Marie Pomocné v dolní
části obce. Proběhla plánovaná oprava
dalších úseků místních komunikací
a v druhé polovině července by měla být
dokončena oprava silnice v Novině. Už
teď se plánují další projekty a to je dobře.

Dovolte mi, abych vám závěrem popřála
krásné léto plné pohody s lidmi, kteří
vás nabíjí pozitivní energií a vám,
kteří se chystáte na cesty, přeji šťastný
návrat domů, do Kryštofova Údolí.

Vaše starostka

V TOMTO VYDÁNÍ SE DOČTETE:

STR. 2

Usnesení č. 03/24

Kam směřuje obec Kryštofovo Údolí

STR. 3

Rekonstrukce kaple Panny Marie Pomocné
Léto v muzeu

STR. 4

Mraveniště
Novinky z SDH Kryštofovo Údolí

STR. 5

KOS jede na plné obrátky!
Vítání občánků

STR. 6

Povídání s panem Nevrlým
Nový dramatický kroužek pro údolské děti
Ovocné stromy v krajině

STR. 7

Výlet do Žitavy

STR. 8

Tenis v Kryštofově Údolí stále žije!
Z údolské kroniky roku 1931

STR. 9

Otázky pro bývalé starosty

STR. 10

Nový kostel pro Údolí svatého Kryštofa

STR. 11

Dopis senátora Canova

STR. 13

Dopis senátora Voseckého

Usnesení č. 03/24 ze 3. zasedání Zastupitelstva obce Kryštofovo Údolí konaného dne 25. dubna 2024 v hospodě U Kryštofa

ZASTUPITELSTVO OBCE PO PROJEDNÁNÍ SCHVALUJE:

1. Rozpočtové opatření č.3 na rok 2024.
2. Prodej částí pozemků č.262/3, 262/2 a 264/1 v k.ú. Kryštofovo Údolí o celkové výměře cca 140 m2 za cenu 100 Kč/m2 panu Laci-novi z č.p. 219. Náklady spojené s geometrickým zaměřením, kupní smlouvou a vložení na kata-str nemovitostí nese kupující.
3. Prodej pozemku č.733 v k.ú. Novina u Liberce o výměře 108 m2 za cenu 100 Kč/m2 panu Židlickému z č.p. 26. Náklady spojené s kupní smlouvou a vložení na kata-str nemovitostí nese kupující.
4. Dotaci z fondu Břidlicové štíty majiteli objektu Kryštofovo Údolí č.p. 75 ve výši 2 387 Euro.

5. Prodej obecního automobilu Peugeot Partner SPZ 5L65208 panu Sachrovi za 5 000 Kč.
6. Investici do oprav točky autobusu u Údolanky, propustku u novinského viaduktu, příjezdové komunikace k bývalé novinské škole a přileh-lého parkoviště dle cenové nabídky od firmy Eurovia za celkovou cenu 368 000,54 Kč bez DPH.
7. Realizaci další části pěšiny v centru obce, včetně úpravy celkové plochy a okolí pomníku padlých za 1. světové války za cenu 149 100,- Kč bez DPH.
8. Opravu zdiva krámků s kera-mikou v centru obce v celkové ceně 109 413 Kč.
9. Vydání souhlasu s umístě-ním sídla Kryštofovdolského okrašlovacího spolku (KOS) na adresu obecního úřadu.

10. Finanční dar ve výši 10 000 Kč panu Vydrovi na instalaci nové výstavy věnované sklářské výrobě v Muzeu betlémů.

ZASTUPITELSTVO OBCE PO PROJEDNÁNÍ NESCHVALUJE:

1. Pořízení zvonkohry, hodino-vého stroje a ciferníku v hodnotě 1 200 000 Kč a nabídku dlouhodo-bého umístění tohoto majetku do objektu trafostanice v centru obce.

Termíny veřejných schůzí zastupitelstva v roce 2024:

27. června
18. července
26. září
12. prosince

Kam směřuje obec Kryštofovo Údolí

Obec Kryštofovo Údolí je malá obec počtem obyvatel, ale velká obcí svým kulturním dědictvím. Obec je díky tomu turistickým cílem a zároveň místem konání mnoha kulturních akcí. Cílem zastupitelstva obce je akcentovat skutečné kulturní dědictví, čímž je areál kostela sv. Kryštofa v centru obce, národní technická památka novinský viadukt, fenomén podstávkový dům a mimořádně zachovaný soubor lidové architektury v celé obci.

Areál kostela sv. Kryštofa – od roku 2019 neúspěšně žádáme o povýšení areálu na národní kulturní památku. Od roku

2023 je zpracován stavebně historický průzkum, výchozí dokument pro zahájení rekonstrukce. V těchto dnech probíhají intenzivní jednání směřující k zahájení rekonstrukce. Fara se stane místem, kam se vrátí život, v horních patrech bude ubytování pro poutníky, v přízemí byt správce a komunitní místnost s toaletami, která bude sloužit jako další místo setkávání.

Novinský viadukt – za poslední měsíce proběhlo velké kácení a čištění s cílem obnažit tuto památku. K viaduktu povede cesta pro pěší z horní části Noviny od hlavní silnice, která bude navazovat

na stávající obnovenou síť cest pro pěší v Novině. V budoucnu by měla vést k viaduktu i značená cesta od budovy vlakového nádraží Kryštofovo Údolí.

Unikátní soubor lidové architektury je citlivě udržován zejména díky majitelům jednotlivých domů. Obec podporuje obnovu historických břidlicových štítů. O dotaci můžete požádat z Fondu břidlicových štítů. Bližší informace najdete na www.krystofovoudoli.eu.

Muzeum betlémů řadu let popisuje bohatou betlémářskou historii obce. Po rekonstrukci se stalo opět reprezentativním místem, kde návštěvníci najdou pokaždé něco nového.

Obec Kryštofovo Údolí dlouhodobě žije bohatým kulturním životem, který je určen místním a větší akce jsou určeny i pro návštěvníky z okolí. Na to, že má obec cca 430 trvale žijících obyvatel, máme zde hned několik funkčních hospod a penzionů, což je určitě dobře.

Mým velkým cílem je obnovit a zbudovat co nejvíce úseků pěšin pro pěší, abychom si nemuseli vychutnávat krásu naší obce z frekventované hlavní silnice. Největším úkolem je najít rovnováhu mezi poklidným komunitním životem a turistickou atraktivitou.

Starostka

Obnovení původní barevné vrstvy na portálu kaple Panny Marie Pomocné z let 1771–1773

Na zděné kapli Panny Marie Pomocné v dolní části obce byl v nedávné době obnoven bílý nátěr štukových ploch. Nyní bylo vhodné obnovit vrstvy, které původně chránily kamenný portál před degradací povětrnostními vlivy. Nejdříve byly vytvořeny stratigrafické sondy zkoumající původní historické vrstvy. Nejstarší prezentované barevné provedení bylo dle provedení průzkumu s největší pravděpodobností modré. Tato modrá barevná vrstva byla původně aplikována na základní bílý vápenný podklad tzv. líčko.

Nejdříve bylo zapotřebí odstranit nevhovující druhotné nátěry, kterých se lokálně nacházelo až 5 vrstev a následně vyspravit mechanická poškození kamenného materiálu. Tato plastická retuš byla provedena pigmentovanou směsí

hydraulických pojiv a křemičitých plniv. Následně byla obnovena základní vápenná vrstva upravující savost kamenného materiálu a do jisté míry plní i funkci vyrovnání drobných nerovností. Z fragmentárně dochované barevné vrstvy byly odstraněny nečistoty a na jeho základě byly vytvořeny světle modré barevné zkoušky. Odpovídající odstín byl následně aplikován tradičním kruhovým způsobem, kterým se původní vápenné vrstvy na architektuře vytvářely. Modrý odstín, kterým je portál pojednaný, jde ruku v ruce s mariánským kultem, kterému je kaple zasvěcena, a také do jisté míry komunikuje s podobně barevně pojednaným portálem hřbitovního areálu u kostela sv. Kryštofa.

MgA. Petr Štalzer, DiS.

Kaplička před rekonstrukcí

Kaplička po rekonstrukci

Kaplička v roce 1962

Léto v muzeu

Vlčkové (1948–2023). V dílně v Křovicích tvořila nejen betlémy, ale i originální šperky a plastiky z bronzu, které doplňovala polodrahokamy (například

Vázení spoluobčané, vázení návštěvníci muzea betlému,

letní sezóna se kvapem blíží a my vám rádi představíme novinky, které u nás můžete vidět.

Kolečkový, košíkový, pochodňový, to jsou tři z celkového počtu devíti miniaturních, ale velmi expresivních betlémů zlatnice a sochařky Vojtěšky

obsidiány, jaspisem, opálem, tygří rudou, ale i perletí). Plastiky, převážně figurální motivy, zpravidla nepřesahující 20 cm, realizovala pomocí techniky modelování a lití na ztracený vosk.

V jedné z místností jsme doplnili expozici o dělicí příčku a získali více místa na stále se rozšiřující sbírku jeslíček.

Ani ve druhém patře nezahláme. Žáci z mateřských i ze základních škol jsou stále častějšími návštěvníky a odcházejí spokojeni s vlastnoručně vyrobeným dílkem z drátu, ze dřeva nebo z korálků.

Na prázdniny jsme připravili dva letní příměstské tábory a velkým počinem je výstava Korálky dobyly svět, kterou muzeu zapůjčil a připravil Ivan Vydra z Chrástavy. Tímto Ivanovi děkujeme

a věříme, že se bude návštěvníkům výstava líbit tak, jako se líbí nám.

Gabriela Loukotová

Mraveniště

Program školního roku v Mraveništi je prokán oslavami a rituály vázanými na roční období a některé lidové tradice. V listopadu se stala pravidelnou akcí Svatomartinská slavnost s lampionovým průvodem. Před Vánocemi otevíráme adventní čas vánoční spirálou a poté děti společně dotvářejí ve školce betlém, postupně kráčeji s figurkami Marie a Josefa k jesličkám, každý den o jeden kamínek blíž. Březen je ve znamení očekávání jara. Za zpěvu procházíme vesnicí s Moranou, kterou rituálně zapálíme a hodíme do potoka. Hospodáři (dříve Nováčkoví, v posledních dvou letech Hoškovi v Bezovém údolí) nás podarují dobrotami a my jim na oplátku ozdobíme líto.

Stalo se též tradicí vyzkoušet zralost předškolních dětí přespáváním mimo známé prostředí. Letos plánujeme s pěti předškoláky střelbu z luku, jízdu na koni, indiánskou potní chýši a přespání v týpí po indiánsku. Pro mnohé to bývá první noc bez rodičů.

Letní čas pak přináší ukončení školního roku spojený s pasováním předškoláků na školáky. Čeká nás velká sláva plná překvapení, dárků a emocí z loučení. Chystáme se na ni pečlivě a svědomitě, nikdy nechybí hudba a vystoupení dětí s divadélkem. Loňské téma byla Afrika, po zahradě nám chodili sloni, velbloudi, plameňáci a jiná exotická zvířata. Až do noci!

Také denní program v Mraveništi má svůj ustálený rytmus, kde se střídá volná hra s řízenou činností. Ranní kruh je věnován týdennímu tématu. Povídáme si, učíme se básničky, písničky, pečeme

koláče nebo housky. Posváčíme venku nebo uvnitř a čas do oběda děti stráví vždy venku vlastní volnou hrou, která je základem pro dobrý vývoj každého dítěte. Úkol lektorek je do her nezasahovat, pokud nejsou požádány, jen ji pozorovat.

S obědem se pojí znovu mnoho řízené a kontrolované činnosti. Učíme se, jak nakládat s mokřými svrsky, jak se správně převléknout, umýt se, nandat si na talíř tolik jídla, kolik jsem schopen či schopna sníst, uklidit si po sobě a nezapomenout poděkovat za oběd. Je to náročné, ale učít děti samostatnosti je jedním z našich cílů.

Mladší děti po obědě odcházejí s rodiči domů a v Mraveništi se na hodinu a půl zatáhnou závěsy a děti usínají.

Po odpočinku je potřeba uklidit si po sobě matraci i pyžamo, každý ve svém tempu, někdo si stihne před svačinou pohrát, někomu to trvá déle. Možnost individuálního přístupu a dostatek času na aktivity je předností malého kolektivu Mraveniště.

Od tří hodin do půl páté přicházejí rodiče a ne vždy se dětem od kamarádů a hry domů chce.

Staňa Fedurcová

Novinky z SDH Kryštofovo Údolí

Vážení spoluobčané, přiblížil se konec května a to znamená, že nastal čas sdělit novinky o činnosti SDH KÚ.

První akcí, které se jednotka zúčastnila, bylo natáčení filmu v kostele Sv. Kryštofa. Pro hasiče to znamenalo zajistit požární dozor po celou dobu třídenního natáčení.

Z důvodu zvýšeného rizika vzniku požáru od svíček a petrolejových lamp, které byly na natáčení použity, bylo nezbytné přistavit cisternu, kterou ochotně zajistili hasiči ze spřátelené jednotky z Liberce – Karlínek. Hned první den ráno nás čekal velký úkol a to vyprostit zapadlý agregát o hmotnosti 3 tuny, pod kterým se utrhla krajnice. Jarda Cidlinský svým traktorem celou věc rychle vyřešil a za několik desítek minut byl agregát na svém místě. Během natáčení byli naši hasiči vždy k ruce filmařům. Třetí den jsme pomocí plovoucího čerpadla rozpustili umělý sníh a po dohodě s filmaři uklidili kostel. Tato akce se zúčastnil Libor Čech, Lukáš Appelt, Ondřej Loukota, Dominik Loukota a Lenka Novotná.

Začátkem tohoto roku neměla naše jednotka naštěstí mnoho výjezdů (za což jsem velice vděčný), a proto jsme mohli zapracovat na proškolení nových i stávajících členů.

Cvičení na téma požár lesního porostu proběhlo poslední březnový den a následovala údržba hasičského auta. Zúčastnilo se pět členů jednotky. Je třeba zmínit, že velkou část našich výjezdů tvoří spadlé stromy, a proto mě těší účast našich osmi hasičů na kurzu práce s motorovou pilou. Kurz se skládal ze dvou dnů teorie a praxe a probíhal v areálu hasičárny ve Vesci a ve čtvrtek 9. května 2024 všech osm členů úspěšně složilo závěrečné zkoušky.

zapálit, a nebo pálení odložit z důvodu silného větru. Padlo rozhodnutí, že se toho nebojíme a vatra byla večer zapálena. Za výrobu krásných čarodějnic děkuji dětem z přírodního klubu Mraveniště, které jsem poprosil o pomoc a dostal odpověď: „Když si to neumíte udělat sami, tak vám teda pomůžeme!“. Odcházel jsem s dobrým pocitem, že máme v obci šikovné děti, které v nouzi rády pomohou neschopnému veliteli. Pro

Dva dny před čarodějnicemi proběhla stavba vater. V den pálení čarodějnic před námi bylo rozhodnutí, zda velkou vatra

jistotu bylo v potoce zřízeno čerpací stanoviště a oheň byl kolem jedné ráno uhašen.

Kvůli poměrně suchému jaru jsme, po dohodě se starostkou obce, zalévali stromy v aleji k nádraží, k zalití zhruba padesáti stromů bylo zapotřebí 2400 litrů vody. Zúčastnili se 4 členové jednotky. Tento měsíc jsme také třikrát pomohli při přípravě dětských soutěží pro mladé hasiče na ZŠ Dobíášova, zasoutěžili si na druhém ročníku Gulášfestu v Mníšku s gulášem z hovězích líček a zúčastnili se příjemné akce otevření nové hasičárny v Bílém Kostele nad Nisou.

A to by bylo vše, co se u nás v minulém období událo.

Ondřej Loukota

KOS jede na plné obrátky!

Zkraje letošního roku byl v Kryštofově Údolí založen KOS, tedy Kryštofoudolský okrašlovací spolek, to jste jistě mnozí zaregistrovali. Od té doby se úspěšně rozrůstá o další dobrovolníky z řad našich sousedů, kteří se chtějí aktivně podílet na dění v obci a přiložit pomocnou ruku v organizování různých akcí.

Aby nezůstalo jen u plánování nad pívem, pustili jsme se do práce a máme za sebou první úspěšné akce. První z nich byla jistě Velikonoční sobota, na kterou jsme si pro naše sousedy připravili soutěž v pečení mazanců a workshop pletení velikonočních pomlázek. Obou akcí se zúčastnil velký počet lidí, za což jsme velice rádi. Za prostory a podporu děkujeme týmu hospody U Kryštofa.

Další akcí byla brigáda na hřbitově, kterou jsme organizovali ve spolupráci s obcí. Velké díky patří panu Fajmonovi za skvělou sekanou, panu Hubalovskému (od Skrblika), který nám na akci napekl báječné buchty a záviny, a týmu hospody U Kryštofa, který nám poskytl chlazené

točené pivo, ale také Hanku, která nám za pípou pravidelně doplňovala pitný režim. Se všemi byla bezvadná domluva a podpořili nás velice rádi. V neposlední řadě také děkuji všem brigádníkům, kteří si urvali kus své volné soboty a věnovali ji údržbě našeho hřbitova. Trochu jsme se báli, jak to bude s počasím, nakonec ale bylo krásně a brigádu jsme si v dobré náladě užili.

V brzké době se můžete těšit na další KOSácké akce – navštívit můžete náš nadupaný stánek na pouti, zkraje září chystáme pro děti i rodiče rozloučení s létem s turnajem v minikopané, na podzim se s námi můžete naučit vyrábět draky, kteří opravdu létají, zúčastnit se orientačního běhu a zasoutěžit si v lovu ryb. A až přijde počasí, že už se nebude chtít pryč od kamen, přijdou na řadu hospodské kvízy. Vše se ale včas dozvíte.

Přejeme všem krásné léto a dětem nepomenutelné prázdninové zážitky!

Za všechny KOSáky

Míša Maderová

Vítání občánků

Od posledního vítání občánků uběhly dva roky. Za tu dobu máme v Kryštofově Údolí o 6 dětí víc. Ve čtvrtek 23. 5. jsme se s rodiči a dětmi sešli na půdě obecního úřadu. Novým občánům přeji, aby byli obklopeni láskou a aby v Kryštofově Údolí našli domov, do kterého se po zbytek života budou rádi vracet.

Starostka

Povídání s panem Nevrlým

U příležitosti dotisku knihy Kryštofovo Údolí Putování časem a krajinou od pana Miloslava Nevrlého jsem se rozhodla pokusit se o to, aby k nám zavítal na besedu. Nebyl to snadný úkol, pan Nevrlý nerad vystupuje na veřejnosti, navíc má pocit, že již řekl vše, jak sám uvádí. V říjnu loňského roku navíc získal

ocenění prezidenta republiky, konkrétně Medaili za zásluhy I. stupně v oblasti kultury a oslavil krásné životní jubileum 90 let. K mé radosti nakonec souhlasil. O pomoc s moderováním jsem požádala pana Martina Fryče, známou osobnost libereckého kulturního života. Velký zájem o toto povídání mě velmi mile překvapil. Výtěžek ze vstupného byl věnován na veřejnou sbírku na sochu sv. Kryštofa, na kterou se podařilo vybrat ten večer krásných 5.380 Kč.

Starostka

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala SDH Kryštofovo Údolí a MŠ Mraveniště za přípravu čarodějnic. Na velké vatře byly připraveny hned dvě vydašené čarodějnice. Povětrnostní podmínky nebyly tu noc ideální, hasiči měli připravenou techniku, kterou během večera neváhali použít. Ráda bych poděkovala i Kryštofodolskému okrašlovacímu spolku KOS za spoluorganizování jarní brigády na hřbitově. Velký díky patří rovněž sponzorům, kteří připravili pro brigádníky občerstvení, jmenovitě hospodě U Kryštofa za pivo, panu Fajmonovi za sekanou, panu Hubalovskému z penzionu U Skrblíka za sladkou tečku a KOSu za chléb a nealkoholické nápoje. Ráda bych poděkovala i paní Wagnerové a SDH Kryštofovo Údolí za organizaci dětského dne u koupaliště a panu Nováčkovi za organizaci Údolského sekáče. Děkuji vám všem, je fajn tvořit společně.

Starostka

Nový dramatický kroužek pro údolské děti

Milí údolští, vážení rodiče, pojala jsem nápad otevřít v obecních prostorách dětský dramatický kroužek. Forma by byla velmi podobná tomu, jak se lektoruje dramaťák v ZUŠ (kde jsem více jak rok učila). Počítám, že by byl kroužek pravidelně 1x týdně cca 90–120 min. Naše snažení by bylo zakončeno každý rok nějakým malým představením. Otázkou ovšem je, zda by se našlo dost dětí, aby to celé snažení dávalo smysl. Prostřednictvím zpravodaje se tedy na Vás obracím s dotazem, zda by Vaše ratolesti (a Vy) měly o „dramaťák“ zájem. Úplata by byla podobně vysoká jako v ZUŠ.

V případě zájmu pište, prosím, na telefonní číslo 721 771 703.

Markéta Coufalová,
absolventka činoherního herectví na DAMU,
lektorka Dramacentra
a Vaše sousedka

Ovocné stromy v krajině

Z pohledu historie sahá vývoj našeho ovocnářství až do doby Velkomoravské říše. Ve středověku se ovocné stromy pěstovaly výhradně v zahradách klášterů, odkud se postupně šíří mezi šlechtu a poddané. Největší rozkvět nastal za vlády Karla IV. (1316–1378), který povolal do českých zemí řadu odborníků ze zahraničí. České ovocnictví bylo již v 16. století velmi vyspělé a počátkem 17. století bylo dáváno za vzor celé Evropě. Pěstování má charakter polních nebo zatravněných vysokokmenných sadů, výhodně kombinovaných s pastvou zvířat (v současné době se tento směr znovu začíná objevovat pod pojmem agrolesnictví). Tímto způsobem se postupně ovocné stromy dostávaly ze

zahrad a záhadenků do volné krajiny. Kromě klasických kmenných tvarů se již v této době u nás začínají pěstovat i zákrsky, které k nám byly dovezeny jako vynález kartuziánských mnichů ve Francii kolem roku 1652. Během vlády císařovny Marie Terezie (1717–1780), bylo podporováno vysazování ovocných alejí u silnic, jsou zřizovány ovocné školky, osazují se i polní cesty a meze. Kněží a učitelé mají nařízeno učit děti i dospělé pěstovat ovocné stromy. Každá škola dostala za tímto účelem od obce kus pozemku.

V 18. a 19. století nastává nová éra ovocnářství ve všech evropských zemích vlivem průmyslové revoluce. Rozrůstající se města

jsou zásobována potravinami z venkova, vlivem poptávky rolníci a sedláci zakládají polní sady na orné půdě. Po druhé světové válce nastává výrazná intenzifikace zemědělství, která vede k masivnímu rozšíření intenzivních ovocných sadů (plantáží) a extenzivní jsou vytlačeny do zemědělsky méně významných, zejména podhorských oblastí. Ovocný vysokokmen, pokud přežil, stává se ve volné krajině často bezprizorním. Také ze soukromých zahrad a zahrádek ovocné dřeviny ubývají v souvislosti s úbytkem malopěstitelů a se změnou způsobu života na venkově.

V současnosti rozptýlené ovocné výsadby významně utvářejí typický obraz naší

kulturní krajiny minimálně 200 let. Záhumenky nebo pole s ovocnými stromy tvoří z hlediska využívání půdy přirozený přechod ze zastavěného území do volné krajiny. Vysoké ovocné stromy na návších, v ulicích a na dvorech plní stejné funkce jako okrasné listnaté stromy v systému sídelní zeleně. Zvláštní postavení mají ovocné aleje a stromořadí, která představují jedinečný fenomén naší krajiny. Kvetoucí ovocné stromy jsou pro nás také symbolem jara, nepostradatelným zdrojem pylu a nektaru pro opylovače, kteří nám na oplátku zajistí dostatek výborných plodů. Není náhodné, že Josef Kajetán Tyl v naší české národní hymně uvádí verš „v sadě skví se jara květ“.

Nyní se přenesme do současnosti. Jaké postavení má ovocný strom na venkově? V soukromých zahradách jsou ovocné stromy buď převáděny na nižší tvary (zahrádkářský přístup), nebo jsou často nahrazovány čistě okrasnými dřevinami, v horším případě nepůvodními jehličnany. Situace se samozřejmě liší v závislosti na konkrétním regionu i obci. V oblastech s méně příznivými přírodními podmínkami, které neumožňují intenzivní zemědělství (kopcovitý terén), jsou ovocné dřeviny častější. Na druhou stranu je v těchto oblastech mnohem vyšší výskyt rekreačně využívaných obydlí, u kterých převládají okrasné druhy dřevin. V minulosti se na dvorech domů tradičně vysazovaly ořešáky pro jejich repelentní účinky, kde spolu s mohutnými hrušněmi sloužily i jako bleskosvod či protipožární bariéra mezi obytnými a hospodářskými budovami. Podle některých vzrostlé ovocné stromy stíní, brání ve výhledu, padá z nich

listí, které je třeba uklidit, atd., ovocné stromy se přestávají vnímat jako zdroje krásy, užitku i radosti z práce. Pomalu se nám díky mizení těchto velkých vzrostlých stromů vytratilo i sousedské setkávání na lavičce ve stínu koruny nějakého ovocného veličána, ať už na návších, v ulicích před domy nebo na dvorech. A tak podobně jako v soukromých zahradách se na veřejných prostranstvích místo ovocných vysazují okrasné, v lepším případě listnaté stromy, v nejhorším případě jehličnaté keře. Důsledkem je negativní změna výškové a barevné struktury zeleně. Dominanci okrasných dřevin dochází k setření rozdílů mezi venkovskou a městskou zelení. S ovocným stromem jako symbolem plodnosti a pohostinnosti se vytrácí malebnost vesnice. Pohled do budoucna ovšem nemusí být plný obav a negace. Ovocné dřeviny ve veřejném i soukromém

prostoru jsou obecně významné pro produkci kyslíku, snižování teploty Země, fungují také jako přírodní větrolamy a brání erozi a vysoušení krajiny, v neposlední řadě nám také dopřávají estetickou hodnotu plodů, kterou můžeme vnímat všemi smysly – zrak nám potěší pestré tvary, velikost a barevná rozmanitost plodů různých odrůd jabloní a hrušní, pro naše chuťové buňky budou zážitkem především aromatické letní hrušky s osobitou příchutí. Zapojit lze i další smysly jako čich, hmat a sluch. Ovocná výsadba se tak může stát zážitkovým prostorem, místem znovusetkávání a také pouhým spočinutím a rozjímáním pod voňavou kvetoucí jabloní plné hukotu včel.

Eva Žáková

Výlet do Žitavy

15. květen 2024. Pro většinu obyvatel Kryštofova Údolí normální den, ale pro seniory v této obci den výletní, neboť zastupitelstvo obce v čele s paní starostkou pro ně připravilo návštěvu města Žitavy.

Byl krásný slunečný den, malý objednaný autobus dovezl přihlášené účastníky do centra Žitavy a tam už čekala milá česká průvodkyně, která nás provázela a seznámila se zajímavou historií města, jehož osídlení se datuje někdy do roku 1000 a kterému udělil městská práva roku 1255 Přemysl Otakar II.

Naše prohlídka začala na náměstí, kterému vévodí historická radnice, také jsme si prohlédli starou kašnu na druhém konci náměstí, malé postní plátno v kostele sv. Petra a Pavla, velké postní plátno v kostele sv. Kříže – obě tato postní

plátna jsou v Evropě unikátní. Velmi zajímavé bylo vidět historický model města s původními hradbami v bývalém františkánském konventu i květinové hodiny s porcelánovou zvonkohrou, které 4 x do roka mění svoji tvář podle ročního období. Viděli jsme i velmi zajímavou bývalou budovu solnice a masné krámy, které již dávno neslouží svému účelu.

Tím skončilo naše seznámení s historií města a odebrali jsme se za další příjemnou věcí – obědem v nejstarším domě ve městě jménem Dornspach. Nasycení duchovně i tělesně jsme se vrátili zpět do našeho Kryštofova Údolí plni krásných dojmů a zážitků. Děkuje obecennímu úřadu za krásný výlet.

Jana Markesova

Tenis v Kryštofově Údolí stále žije: pozvánka pro všechny!

Hledáte skvělý způsob, jak si užít sportovní aktivity a zároveň se seznámit s novými lidmi? Pak je pro vás ideální náš tenisový spolek TJ Kryštofovo Údolí, z.s.! Náš spolek sdružuje nadšené milovníky tenisu všech úrovní, od úplných začátečníků

až po zkušenější hráče. Je jedno, jestli jsi místní, nebo chalupář, věkem junior nebo zralého věku, u nás si každý najde to své.

Tenis v obci je pro každého.

- Možnost pronájmu kurtů pro individuální hraní: Ať už jste teprve začali s tenisem, chcete si jen tak zahrát s přáteli, nebo rozehrát tenisovou bitvu, u nás si vždycky zahrajete.
- Nabízíme pronájem kurtů (cena 150 Kč/h), případně po dohodě i možnost zapůjčení základního vybavení.
- Možnost členství: Hledáte skvělý způsob, jak si užít sportovní aktivity a zároveň se seznámit s novými lidmi? Pak je pro vás ideální náš tenisový spolek! Kontaktujte nás, rádi přivítáme nové členy.
- Turnaj: Na konci letních prázdnin pořádáme každý rok turnaj ve čtyřhře pro všechny neregistrované tenisové nadšence a rekreační hráče. Je to skvělá příležitost, jak si změřit síly s ostatními hráči a prožít si den plný zábavy.

Bez podpory by to nešlo. Na tomto místě bychom rádi poděkovali obci Kryštofovo Údolí, jejím zastupitelům, a především pak paní starostce za jejich velkou podporu. Díky jejich finanční pomoci a vstřícnému přístupu se nám daří držet tenisový spolek při životě, kurt v hratelné a oku lahodící podobě i občas zmodernizovat zázemí našeho spolku.

Těšíme se na Vaši návštěvu!

Kontakt:

Předseda Lukáš Hubka,

e-mail: hubkal@seznam.cz,

telefon: +420 721 159 541,

Kryštofovo Údolí 132

Daniela Hejátková, Kryštofovo Údolí 63, případně se doptejte na obecním úřadě.

TENISOVÝ TURNAJ

XX. ročník

„KRYŠTOFÁK OPEN“

Místo konání: KRYŠTOFOVO ÚDOLÍ – tenisové kurty

Kdy: 31. 8. 2024

Sraz: 9:30 na tenisových kurtech

Zápis: na tenisovém kurtu, v den turnaje

Startovné: dobrovolný příspěvek

S sebou: vlastní tenisová raketa, tenisová obuv

Program: čtyřhra, dvojice libovolného pohlaví

SPORTU ZDAR A TENISU ZVLÁŠŤ!

Hrát mohou pouze neregistrovaní (pod ČTS). Jeden hráč z Kryštofova Údolí výhodou.

V případě nepříznivé počasí se sportovní část „odkládá“.

Pořádá TJ Kryštofovo Údolí, z.s., IČO 46747656

Z údolské kroniky roku 1931

Scítání zvířat

K 1. lednu 1931 je součet zvířat následující: 13 koní, 8 oslů, 150 krav, 218 koz a 35 prasat.

Počasí

Od 21. do 22. dubna napadlo 5cm nového sněhu. Počasí je špatné, na polích se nedá

pracovat. 27. dubna večer přišla první bouřka, na kopcích je ještě sníh. V dubnu bylo 14 mrazivých dnů. V noci z 20 na 21. října napadl první sníh. 28. listopadu se okolo 17 hodin utvořilo silné náledí.

Maso

Protože sedláci dostávají od řezníků málo zapláceno za jateční zvířata, mnozí

porážejí doma sami a maso pak prodávají bez řezníka.

Úmrtí

30. června v 18 hodin večer zemřel ve své vile číslo popisné 166 (dnešní budova obecního úřadu) pan Otmar Knesch. Pocházel ze starousedlické vážené rodiny. Byl obchodníkem s vlnou v Liberci.

Vodovod

19. července byl slavnostně uveden do provozu vodovod v Pětídomkách, na který je připojeno 16 domů. Se schválením obce bylo ustanoveno vodovodní sdružení v čele s učitelem Hermannem Walterem a vedoucím stavby Johannem Köhlerem. Zemní práce proběhly s pomocí a instalací potrubí provedl medikovec Kratzer z Chrastavy.

Dovolená

22. července vydalo Německo nouzové nařízení, které stanoví, že každý dovolenkař, který stráví dovolenou v zahraničí, je povinen státu zaplatit 100 Marek (tedy asi 800 Kč). Tato opatření poškozuje sudetské regiony. Škody jdou do milionů korun.

Oheň

24. července ve 12,15 vzplál v Novině dům naproti škole. Jeho obyvatelé byli v té době v Liberci u lékaře. Oheň vznikl zřejmě

od elektrického zkratu. Po krátkém čase vypověděla údolským hasičům službu motorová stříkačka a telefonem byla přivolána městská jednotka z Liberce.

Utonutí

7. srpna utonul v liberecké přehradě osmnáctiletý Robert Hauser z č. p. 97. Při koupání mu vypovědělo srdce.

Knihovna

31 čtenářů přečetlo 916 knih.

Volby

27. září proběhly volby do zastupitelstva obce v hostinci Clamovo Švýcarsko (vyhořelý hostinec č. p. 78) s těmito výsledky:

1. Křesťanští socialisté (F. Löwefeld, stavební technik, J. Hermann, zemědělec, Josef Hermann, polár a H. Schwarz, pomocný dělník): 4 mandáty.

2. Německá dělnická strana (Emil Kabelatsch, montér): 1 mandát.

3. Strana živnostníků (R. Scholze, krejčí, J. Hermann, stavitel, Franz Pohl, truhlář): 3 mandáty.

4. Komunistická strana československá (F. Sitte, pokrývač, A. Teubner, zedník, M. Hause, malíř pokojů, R. Peschke, továrník, Josef Prokop, tovární dělník): 5 mandátů.

5. Svaz rolníků (Wenzel Scholze, rolník, Franz Scholze, rolník): 2 mandáty.

Obec má patnáctičlenné zastupitelstvo.

Obyvatelstvo

Narodilo se 6 dětí, zemřelo 7 osob. V kostele seždáno 5 párů.

S použitím Heimat-Postu č. 154/2016

zapsal Leonhard Řehák

Otázky pro bývalé starosty

V průběhu zimy mě napadlo oslovit bývalé starosty Kryštofova Údolí a položit jim stejné otázky. Z období po roce 1989 jsem oslovila všechny kromě pana Miroslava Kuchty, který již zemřel. Dovolte mi představit vám bývalé starosty obce Kryštofovo Údolí po roce 1989 formou jejich odpovědí na mé otázky. Vyústěním tohoto projektu bude zbudování galerie starostů na chodbě úřadu. Za každou fotografii se skrývá jiný příběh.

Miroslav Kuchta

(24. 11. 1991 – 25. 9. 1996 †)

Za starostování pana Kuchty se hodně věcí posunulo dopředu. Přes nedostatek peněz se mu podařilo získat zpět do majetku obce budovu bývalé školy v Novině, zajistil peníze na stavbu čističek odpadních vod (hospoda, obchod), proběhla rekonstrukce kostela za přispění původních obyvatel a díky navázání dobrých vztahů s nimi. Povedlo se odkoupení a oprava budovy ještě fungujícího obchodu, díky jeho dobrým vztahům s Josefem Jírou byl instalován betlém. Zasadil se o obnovu památníku padlým, který byl vytažen z potoka, přes značný nesouhlas některých obyvatel. Zasadil se o muzeum betlémů a vše sám sestavil a nakaširoval. Za jeho starostování byla zahájena sbírka na sochu sv. Jana Nepomuckého, proběhla první oprava kapliček, dokonce i oddával a obnovil tradici Údolských poutí. Vesnice získala cenu v soutěži Vesnice roku. Pan Miroslav Kuchta zemřel při plánované operaci srdce.

Leonhard Řehák

(24. 11. 1996 – 14. 11. 1998)

Pan Leonhard Řehák odpovídá na otázky současné starostky Jany Blažkové.

Co tě vedlo k tomu stát se starostou?

V září 1994 mne oslovil první starosta Mirek Kuchta, když sestavoval kandidátku do pětičlenného zastupitelstva. V listopadu zvolilo obecní zastupitelstvo starostou Miroslava Kuchtu a já se stal místostarostou.

Jak dlouho jsi byl starostou?

2 roky.

Co tě jako starostu bavilo?

Nic, ale ctíl jsem slib zastupitele.

Co tě naopak nebavilo?

Byrokracie a nemožnost snížit rychlost v obci na 40 km/hod. Až po petici občanů nainstalovali doporučenou rychlost 30 km/hod., kterou se ale nikdo neřídí. Další bolestí je neomezená tonáž na průjezdu obcí. Trpí tím samotná silnice, domy i ploty.

Přehled starostů Kryštofova Údolí po roce 1989:

Miroslav Kuchta

24. 11. 1990 – 25. 9. 1996 †

Leonhard Řehák

24. 11. 1996 – 14. 11. 1998

Rudolf Broulík

14. 11. 1998 – 17. 8. 2000 rezignace

Ing. Pravoslav Svačinka

29. 4. 2002 – 10. 11. 2014

Tomáš Zelený

10. 11. 2014 – 1. 11. 2018

Ing. Pravoslav Svačinka

1. 11. 2018 – 21. 10. 2022

Mgr. Jana Blažková 21. 10. 2022 –

Jakou stopu jsi zanechal v obci?

O žádné nevím, ale jestli ano, musí to posoudit jiní.

Co tě na práci starosty překvapilo?

Vrátím se do roku 1996. V září zemřel starosta M. Kuchta. S rozpočtem 2 miliony korun nebyla šance vypsát nové volby, museli bychom je zaplatit z obecních peněz. Rozhodli jsme se kooptovat pana Dietmara Lenče za zastupitele a obecní zastupitelstvo potom 24. 10. 1996 zvolilo za místostarostku paní Marii Vodseďálkovou a mně starostou obce. A co mě překvapilo? Vstřícnost místních obyvatel. Vlastními pilami vyřezali náletové dřeviny z místního vyhořelého hostince. Mohli jsme tak provést terénní úpravy a vznikly obnovené terasy. V té době nebýt hasičů, nekonala by se žádná Údolská pouť. Byl jsem zaměstnán na dráze, chodil jsem z práce na úřad a z úřadu do práce. Děkuji své ženě, že to se mnou ty dva roky vydržela. A právě pomoc místních mně zase podržela, opravili jsme za své kapli sv. Kryštofa.

Proč jsi do toho nešel opakovaně?

Protože jsem měl své zaměstnání. Starostování je psychicky velmi náročné, nikdy nemůžeš vyhovět všem.

Změnil se nějak pohled na obec poté, co jsi pracoval jako starosta?

Nezměnil, na obec se dívám stále stejně.

Změnil se tvůj pohled na práci starosty?

Na to jsem již odpověděl. Nikdy jsem si nemyslel, že je to legrace.

Co je pro tebe obec Kryštofovo Údolí?

Je to má vlast. Zní to nabubřele, ale žijí zde slušní lidé a nebýt krajské silnice, je tu ráj na zemi až na platby za odpady a daň z nemovitostí.

Jak bys popsal Kryštofovo Údolí někomu, kdo ho nezná.

Ves v hlubokém údolí Rokytky, chráněná svahy Ještědského hřbetu. Obci vévodí v centru na návrší kostel sv. Kryštofa, raně barokní stavba z let 1683–86, v rohu hřbitova dřevěná zvonice a pozdně barokní fara u vchodu do areálu. V bývalé škole je hospoda U Kryštofa a v patře Muzeum betlémů. Za zmínku stojí i penzion Eva, hostinec Bezové Údolí citlivě zrenovovaná stavba v Údole, bývalá pašerácká hospoda spojovaná s operou Hubička Bedřicha Smetany. 200 metrů od ní je hostinec U Uhlířů a za 500 metrů jsme u Údolanky, kde se dobře vaří, také tak v hospodě U Skrblika. V centru obce naproti staré hasičské zbrojnice, kde se prodává keramika, vede cesta přes barokní mostek ke kostelu. Půjdete-li cestou k obecnímu lesu, objevíte Jahnův kámen,

okolo něj a kříže stále do kopce přijdete po hodině ke kapli sv. Kryštofa, od ní pak vlevo dojdete k Pietě a z kopce dolů po silnici k velkému novinskému viaduktu. Obec má délku přes 6 km a nejkrásnější je na jaře, když kvetou stromy a keře. V centru obce a v Novině stojí mnoho roubených staveb udržovaných jejich majiteli. Poslední červencový víkend se v obci koná tradiční Údolská pouť.

Jaká by měla být vize Kryštofova Údolí? Kam by obec měla směřovat?

Obec bez průmyslu a zemědělství může dle mého názoru žít jedně z turismu. Můžeme podporovat chov domácích zvířat, vždy tomu tak nebylo, zejména v 90. letech tu byla averze proti chovu koz a ovcí. Stále si myslím, že dobře udržované památky a kvalitní služby přivedou více návštěvníků, a to jsou korunky do kasy. Po návštěvnicích se ale také musí uklízet tzn. více odpadkových košů, které se pravidelně vyprazdňují.

Co bys obci Kryštofovo Údolí popřál do budoucna?

Do budoucna bych obci popřál kvalitní zastupitele a spokojené občany.

Příběh dalšího starosty bude v dalším čísle Zpravodaje.

Jana Blažková

Nový kostel pro Údol svatého Kryštofa

Za časného slunečného rána narušily zpěv ptáků na východním svahu Velkého Vápenného mužské hlasy. Toho májového rána roku 1682 dorazili na místo dřevorubci. „Jistě víte,“ řekl jim panský lesní správce pověřený pánem Bredau z Lemberka, „že budete porážet jen označené stromy!“ Lidé se dali do práce a okolní kopce vraceli ozvěnou zvuk seker a pil. To, co zde dělali, bylo velice důležité. Káceli totiž stromy pro nový kostel sv. Kryštofa. Strom za stromem šel k zemi, lesní dělníci je ihned odvětovali a koňská spřežení je odtahovala na místo, kde byly zbaveny kůry a narovnány k sušení. Práce jim šla od ruky. Vždyť na každý poražený a k sušení připravený strom obdrželi 9 krejcarů!

Hraběcí vrchní myslivec Mathias Zaksch byl všude a staral se, aby práce plynula. Za prvé člověk musel umět za práci pořádně vzít, aby večer donesl i při tak bídné mzdě alespoň malý výdělek, a za druhé obyvatelé Údola, Rokytnice i Noviny byli po třicetileté válce (1618 – 1648), selských bouřích (1680) a řádění moru tak ustrašení,

že hledali útěchu a sílu v hluboké zbožnosti, a tak pro ně byla tato práce už něco jako malá mše. K tomu ještě obava, že kostel vystavěný v letech 1581 až 1597 nevydrží a zhroutí se, jeho stavební stav byl více neudržitelný. Tento kostel stál vedle rychty za domem č. p. 79. Byl protestantský, ale za protireformace se stal katolickým.

Slunce už stálo vysoko na nebi, když se ozval srdceryvný výkřik. To lesní dělník Josef Luh přeslechl varování kamarádů a teď na něm ležela koruna poraženého stromu. Dřevorubci zůstali šokovaní a jako přimražení stát na místě, jen vrchní myslivec zachoval klid a začal poškozeného vyprošťovat. Ostatní se pokřižovali a začali mu pomáhat. Josef Luh měl nakonec štěstí – odnesla to zlomená noha a několik modřin. Někteří dřevorubci v neštěstí ale spatřili zlé znamení, když se tato nehoda stala při zahajovacích pracích na novém kostele. Práce ale musely pokračovat. Vrchní myslivec Zaksch nerad nerad slyšel zvěsti o zlém znamení. Někteří z dřevorubců totiž patřili k bratrstvu svatého

Dominika, které založili před několika měsíci a mělo přes 30 členů, mužů i žen.

Díky tuhé zimě kmeny dobře vymrzly. Jakmile to stav lesních cest dovolil, kmeny byly odvezeny k pile, která stála poblíž potoka nedaleko stavební parcely nového kostela. Zde byly kmeny na požádání tesařů rozřezány na míru. Velké těžkosti ale nastaly s financováním stavby – velkorysý hrabě Christoph Rudolf von Bredau, který byl vlastníkem leberského panství, ke kterému patřil i Údol svatého Kryštofa, v roce 1679 zemřel. Naštěstí i vdova Benedikta von Bredau byla podporovatelkou stavby kostela a po poskytnutí dostatečných finančních prostředků byly největší těžkosti zažehnány. Obce také mohou děkovat panskému písaři a úředníkovi Christopherovi Mieslerovi, který si vzal na starost zajištění dalších finančních prostředků. Na stavbu dohlížel Thobias Richter z Údola a Christoph Richter z Noviny. Díky také náleži učitelu Michelu Wollmannovi a vrchnímu myslivci Mathiasu Zakschovi. Aby byly veškeré výdaje pokryty, musely být rozšířeny

i obecní pozemky. A tak uplynul další rok a píše se rok 1684. V zimě bylo málo sněhu a přišlo časné jaro. Nadešla vesnická slavnost o Velikonočním pondělí se před rychtou sešlo dvacet mladých mužů se svými koňmi, všichni synové sedláků byli slavnostně vyšňořeni. Místní děvčata byla taktéž slavnostně vystrojena a všichni zdobili koně květinami a barevnými fábory. Poté jezdci odklusali směrem do Noviny a odtud ke kapli svatého Kryštofa. U každého pole se zastavili, aby modlitbou a zpěvem nábožných písní požádali nebesa o požehnání polím. Vepředu jel Josef Luh, který se již po úraze zotavil a nesl prapor, na němž byl zobrazen svatý Kryštof. Tento prapor je do dnešních dnů uschován v kostelní sakristii. Od kapličky se pak Vápennou roklí vrátili k rychtě, kde už je čekali místní, aby dobrým pitím oslavili svátek. Tento obyčej se později posunul na květnové pondělí svatodušních svátků z důvodu příjemnějšího počasí. Lidé se na rychtě veselili jako by tušili, že je čeká špatný rok.

Květen pomalu končil, jeden den hezčí než druhý, a tak stavba kostela konečně může začít. Je 24. května 1684 a je položen práh. To byl tenkrát takový hezký zvyk, nepokládal se jako první základní kámen, ale práh, protože přes něj přechází radost i bída, hlad i chleba, zrození a smrt. Od teď vozí povozy den za dnem dřevo i ostatní stavební materiál do vrchu na místo stavby. Vedením stavby je pověřen stavební mistr Michael Schöbel, jeho zástupce Hans Günther. Tesaři proslulí jako odborníci na stavbu kostelů byli Mathias Vogt a Christoph Patzelt ze Žibřidic a jistý Georg Thom z Křižan. Tesaři z Údola však vyčítavě říkali: „Co dokážou oni, to dokážeme i my!“ Proč byli povoláni na stavbu jejich kostela přespolní, když právě oni pokládali podle svých možností při přípravě největší oběť? Ale panstvo už to tak zařídilo a stěžovat si na něj bylo nebezpečné a přísně trestané.

Stavba rychle pokračovala, počasí bylo ideální, povozy jezdily po sice prašné, ale suché cestě. Co však bylo pro stavitele výhodné, to bylo pro místní chalupníky a zahrádkáře neštěstí. Modrá bezoblačná obloha bez deště způsobila takové sucho, že uprostřed léta vypadala příroda jako na podzim. Luka i pole byli hnědočerné, pro zvířata nebylo krmení a lidé museli zvířata porážet nebo prodat. Největší chudáci přišli i o jedinou kozu, řezník už nepřijímal zvířata na porážku, ani když mu za krávu nabízeli 3 zlatky. Teď bylo masa dost, ale z čeho upečeme chleba? To, co bylo na polích, spálilo slunce. Neštěstí Josefa Luha bylo tedy opravdu zlé znamení. Stavba kostela úspěšně rostla, avšak na polích nebylo nic. Kdo věřil ve zlé znamení, obracel se k Bohu, když se účastnil prosebných procesí. Dokonce i Rokytka, ze které mnozí používali užitkovou vodu, téměř vyschla a pstruzi v ní uhynuli. Dlouho museli lidé v Údole prosit a modlit se ke svatému Kryštofovi, než se 29. září pokryla obloha dešťovými mraky a začalo konečně pršet. Nastalo období radosti, kdy dospělí s roztaženými rukama na dešti děkovali nebesům a děti se radostně čvachtaly v loužích. Kostelu déšť neublížil, neboť byl zakryt střechou a tak ji už 06. listopadu mohla ozdobit věžička. V nastalé tuhé zimě se práce úplně zastavily.

Na jaře roku 1685 pak práce pokračovaly uvnitř kostela. S jednoduchými nástroji jen ruční prací vznikaly empory, kůr, kazatelna i velký oltář. Za ten zaplatily obce sto zlatých. Za velkým oltářem končila kostelní loď, ke které byla přistavěna zvonice, sakristie v té době ještě nebyla. V červenci roku 1686 se lidé dočkali, kostel stál uprostřed vesnice a místní obyvatelé očekávali čestné hosty a obdivovali kočár zemského pána Nikolause von Bredau, který si nechtěl nechat ujít slavnostní svěcení. Svěcení vedl liberecký děkan, přičemž „prosil Pána na nebesích, aby

tento Boží dům ochránil před krupobitím a nepohodou. Teď, když se s boží pomocí vše podařilo, vrchnost bude dobře vládnout, modleme se za blahobyt, až i vy, Boží děti, přijdete za námi na nebesa, kde nás čeká Bůh otec, Bůh syn a Bůh Duch svatý“. Stavitel Michal Schöbel a jeho spolupracovníci pak pronesli přání, aby i následující obyvatelé byli pod ochranou Ježíše a Marie. Byl to veliký den pro lidi z Údola svatého Kryštofa, veliký zvon s obrazem svatého Kryštofa byl sňat ze starého kostela a zavěšen do věže nového. A když jeho hlas poprvé zazněl z nového kostela, byla zapomenuta bída z předešlého roku a všichni byli hrdí na svou novou stavbu Božího domu.

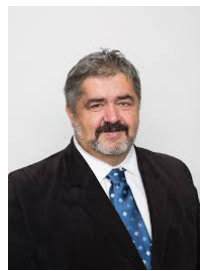
Protože nová stavba vyčerpala obecní pokladnu, trvalo 60 let, než obec zakoupila druhý zvon, který byl zavěšen v roce 1744. Také na tomto zvonu je zobrazen svatý Kryštof. S příchodem dalšího zvonu bylo nutné stávající zvonici přestavět a zesílit. To se stalo v roce 1754. V roce 1769 byla postavena a zřízena fara. Souběžně s tím byla zvonice, která stála těsně u kostela za velkým oltářem přestěhována do spodního koutu k hřbitovní zdi, kde stojí dodnes, zřejmě proto, že velká sakristie již byla ve výkresech a počítalo se s její brzkou výstavbou. K tomu ale došlo až v roce 1781. O 3 roky později, v roce 1784, byl zavěšen třetí zvon s vyobrazením svatého Johana s křížem a beránkem. Samostatnou farností se Údol svatého Kryštofa stal až v roce 1834. Nejmenší zvon byl zavěšen v roce 1919. Za 2. světové války byly zvony sneseny a přetaveny na zbraně. Nejstarší a největší zvon válku přežil a svolává jednou týdně několik málo věřících na mši.

S použitím Heimat-Postu č. 160/2019

volně přeložil Leonhard Řehák

Sen osmi obcí se rozplynul – definitivně

Při vzniku Senátu osm obcí (abecedně)

Bílý Kostel nad Nisou, Hrádek nad Nisou, Chotyně, Chrastava, Janovice v Podještědí, Kryštofovo Údolí, Nová Ves a Rynoltice nebylo zařazeno do senátního obvodu Liberec, ale do obvodu Česká Lípa.

Toto zařazení způsobovalo od počátku nespokojenost voličů v těchto obcích, neboť toto zařazení bylo a je proti elementární

logice, neboť sounáležitost s Libercem je logicky mnohem vyšší a pevnější než s Českou Lípou (což není nic proti České Lípě, ale tak to prostě je).

V minulosti proběhlo několik pokusů o změnu. Tu předposlední zastavilo v roce 2021 v Poslanecké sněmovně ve třetím čtení ukončení volebního období Sněmovny.

Nyní proběhl pokus nejnadějnější, kdy ke schválení chyběl doslova jen krůček. Byl jsem vyzbrojen prakticky jednomyslnými usneseními zastupitelstev všech osmi obcí,

zastupitelstva Libereckého kraje a legendy Senátu Přemysla Sobotky, který po celou dobu svého dvacetiletého působení byl jeho předsedou či místopředsedou, která vesměs tuto změnu podporovala. Měl jsem i souhlasné stanovisko senátního obvodu Česká Lípa, neboť i on tuto logiku uznává. Takto vybaven jsem předložil pozměňovací návrh do návrhu volebního zákona pod číslem senátního tisku 176. Po bohaté diskusi můj pozměňovací návrh schválila již v lednu hlasy všech přítomných senátorů Komise pro Ústavu (jejímž tajemníkem je ústavní právník Jan

Kysela) a v únoru téměř jednomyslně (při jednom zdržení se) Ústavně-právní výbor.

Plénium Senátu se návrhem tohoto volebního zákona zabývalo se středu 6. března večer. Zpravodajové garančního Ústavně-právního výboru a Komise pro Ústavu přednesli můj pozměňovací návrh již jako návrh svého výboru resp. komise. Bohužel však poté vystoupil předseda největšího senátorského klubu a na mikrofon řekl, že mi sice slíbil svojí podporu, ale svůj slib bere zpět a naopak důrazně varuje senátory před přijetím pozměňovacího návrhu.

Jako hlavní uvedl dva důvody:

Liberecký obvod bude mít příliš mnoho voličů, mimo hranici $\pm 15\%$ od průměru.

Není jisté, že návrh tohoto volebního zákona s tímto pozměňovacím návrhem následně schválí i v Poslanecké sněmovně a to způsobí, že se nebude moci ve Sněmovně doprojedenat ve 3. čtení související návrh volebního zákona, který zavádí korespondenční volbu, neboť jeho legislativní podmínkou je, aby návrh volebního zákona, o kterém právě v Senátu jednáme, byl definitivně schválen.

K tomu jsem oponoval:

1. Mimo koridor $\pm 15\%$ od průměru je dle oficiálních statistických dat ČSÚ celkem 25 senátních obvodů.
2. Právě podmínka definitivního schválení právě projednávaného volebního

zákona k možnosti doprojedenat ve 3. čtení návrh zákona s korespondenční volbou, je 100% zárukou, že senátní vratku Poslanecká sněmovna neprodleně bez problémů schválí. Protože se jedná o volební návrh zákona, nemůže totiž Senát přehlasovat a schválit svojí původní verzi, ale jen pozměněné vrátit tzv. člunkem zpět do Senátu a čekat, jak Senát rozhodne znovu (ping-pong, dokud se obě komory neshodnou). A takovéto zdržení kvůli zařazení osmi obcí do volebních obvodů v Senátu, když jim jde o korespondenční volbu (a již v roce 2025), určitě nebude Sněmovna podstupovat.

V následném hlasování o jeden jediný hlas bylo schváleno, že se návrh tohoto volebního zákona schvaluje tak, jak přišel ze Sněmovny, tzn. bez pozměňovacího návrhu.

Již schválený nový ústavní v zákon, který nabyde účinnosti od roku 2026, vylučuje, že by se mohla situace napravit alespoň někdy v budoucnosti. Změny senátních obvodů budou totiž nejen možné pouze jednou za 12 let, ale především takováto změna bude podmíněna nutností se přiblížit průměrnému počtu voličů, tzn. v tomto případě snížit jejich počet. To připojení osmi obcí do obvodu logicky nemůže nikdy splnit.

Právě proto, že jsem si byl plně vědom, že se jedná navždy o poslední možnost, jak dosáhnout přemístění těchto osmi obcí do senátního obvodu Liberec, byl jsem po proběhlém hlasování mimořádně smutný a naštvaný, tak jako v Senátu nikdy předtím. Jak na člověka, který vezme své slovo zpět a ani se přitom nezačervení, tak, a to hlavně, i na sebe, že jsem to nedokázal. Všem oprávněným voličům těchto osmi obcí se za to velmi, velmi omlouvám.

Sen voličů osmi obcí o přemístění do senátního obvodu Liberec se rozplynul – definitivně a navždy. Na mé webové stránce www.michaelcanov.cz lze získat další podrobnosti a podívat se i na videozáznam jednání.

Michael Canov – senátor
volebního obvodu Liberec

EkoScroll

www.ekoscroll.cz

Kotle automatické na uhlí a pelety

ČESKÉ
KOTLE
20 let
tradice

Kotle na dřevo

Výrobce:

EkoScroll

Santiniho 17/27, 591 02 Žďár nad Sázavou

tel: 734 574 589, 731 654 124, e-mail: info@ekoscroll.cz

Vážení spoluobčané,

dovolte mi touto cestou oslovit Vás, občany jedné z osmi obcí, které mohly být iniciativou mého kolegy senátora Michaela Canova připojeny k volebnímu obvodu č. 34 Liberec.

Chtěl bych Vám sdělit, že jsem si vždy vážil Vašich hlasů, díky nimž jsem se v roce 2014 stal senátorem a následně v roce 2020 tento mandát obhájil.

Jakkoliv rozumím snahám pana senátora Canova o změnu území senátního obvodu č. 34 a zároveň jistě logičnosti vyplývající z územní náležitosti obcí Bílý Kostel nad Nisou, Hrádek nad Nisou, Chotyně, Chrástava, Janovice v Podještědí, Kryštofovo Údolí, Nová Ves a Rynoltice k Liberci, domnívám se, že občané těchto obcí nemusí být nijak zklamaní, že Senát tuto změnu nepodpořil. Jednak mají tyto obce ve svém čele starostky nebo starosty a zastupitelstva a ti všichni se o rozvoj obcí a spokojenost svých občanů velmi dobře starají. Nechci opomenout ani Liberecký kraj, který je dobrým hospodářem a o své obce se také stará. S představiteli Vašich obcí se znám a dlouhodobě s nimi také spolupracuji.

V rámci svých možností se snažím osobně pomáhat, stejně jako v celém senátním obvodu č. 36 Česká Lípa.

Řada občanů se na mě obrací se svými problémy a já bych je chtěl ujistit, že všechny obce mého senátního obvodu беру за své a snažím se jim být pomocnou rukou a dobrým senátorem.

Požádal jsem Vaši paní starostku o zveřejnění tohoto mého prohlášení v obecním zpravodaji, abych tak mohl oslovit všechny občany vaší obce. S mnoha z Vás se setkávám často, ať už na akcích u Vás v obci, v mé kanceláři v Okrouhlé nebo při náhodných setkáních v rámci běžného občanského života.

S úctou

Jiří Vosecký

BETLÉMY KRYŠTOFOVO ÚDOLÍ

DĚTSKÝ PŘÍMĚŠTSKÝ TÁBOR

5 - 11 LET
8:00 - 16:00

Všestranný tábor nabitý vyráběním a zážitky. Práce se zvířaty, vyzkoušíme různé výtvarné techniky, vyrazíme na celodenní výlet s opékáním a mnoho dalšího. To vše v malebném prostředí Kryštofova Údolí.

8. - 12.7. 2024
12. - 16.8. 2024

Změna programu vyhrazena - program je individuálně upravován potřebám dětí a aktuálnímu počasí

CENA: 3650Kč
V CENĚ: SVAČINY I OBĚDY, PITNÝ REŽIM, MATERIÁL, DROBNÉ ODMĚNY A LEKTOŘI

REZERVACE

Kryštofovo Údolí 26
Lucie Bergman
tel.: 775227551
email: bergman@betlemyku.cz

Betlémy Kryštofovo Údolí
Betlemy_krystofovo_udoli

Kalendář akcí

23. června
Údolský sekáč - Svatojánské sečení

27. června
Mimořádná schůze zastupitelstva

18. července
Schůze zastupitelstva

26. - 28. července
Tradiční údolská pouť

8. září
Loučení s létem

14. září
Závod Road Classics

21. září
Novinský mejdan

26. září
Veřejná schůze zastupitelstva

Údolská pouť

Kryštofovo Údolí

jž od roku 1862

26. – 28. července 2024

PÁTEK

17:00 – 18:00 mše svatá za poutníky u kaple sv. Kryštofa
na červené turistické značce z Ještědu

SOBOTA

12:00 zahájení s Jakubem Marvanem
12:30–14:00 Surfellow – Indie folk
14:30–15:30 Divadlo Na klíce
14:30–15:30 koncert v kostele sv. Kryštofa
16:00–18:00 Pohromadě na přehradě – blues
18:30–20:30 Lessyho woheň – rock'n'roll
21:00–24:00 Přehmat – classic rock'n'roll

NEDĚLE

11:00 mše svatá v kostele sv. Kryštofa
po mši průvod s Jizerou k opravenému kříži u Jahnova kamene a jeho požehnání
13:00–13:30 folklorní soubor Jizera
14:00–15:00 The Cubes – rock-grunge
15:00–17:00 Tres Udos – mexican rock'n'roll

OBČERSTVENÍ TRADIČNĚ I TROCHU JINAK:

klobásky a jiné dobroty z grilu
kvalitní liberecká zmrzlina
Ještědské pivo z Beranova pivovaru a jiné

PRODEJNÍ STÁNKY A ŘEMESLA:

kovář | dřevem pálená keramika | háčkové dekorace
ručně šité oděvy | šperky z minerálů | koření | košíkáři
malované obrázky | výrobky z mědi | dráteníci a další

Stálá expozice betlémů a nová expozice historických korálových výšivek **KORÁLKY DOBYLY SVĚT**

projíždky na koních | koňský povoz | kolotoče po celý víkend
komentované prohlídky kostela sv. Kryštofa po celou sobotu
Blešák – Flohmarkt před kavárnou U Ježka

Pořadatel: Obec Kryštofovo Údolí

Moderátor Jakub Marvan

VSTUP DOBROVOLNÝ
PARKOVÁNÍ NA VYHRAZENÝCH MÍSTECH

Projekt spolufinancuje

ZPRAVODAJ OBCE KRYŠTOFOVO ÚDOLÍ

vychází každé tři měsíce v nákladu 260 kusů.
Vydává: Obec Kryštofovo Údolí, Kryštofovo Údolí 166, 460 02 Liberec 2
Evidenční číslo: MK ČR E 20264
Kontaktní osoba: Míša Maderová, tel.: 724 276 817,
michaela.mad@seznam.cz
Sazba: Míša Maderová
Tisk: LIVOX Liberec
Elektronickou verzi zpravodaje najdete na webových stránkách obce

OBECNÍ ÚŘAD, KONTAKTY

Pondělí: 8:00 - 11:30 12:30 - 16:00
Středa: 8:00 - 11:30 12:30 - 17:00
Starostka: Mgr. Jana Blažková, tel.: +420 725 071 046
Místostarosta: Luboš Bělina, tel.: +420 608 741 074
Referentka: Michala Víchová, tel.: +420 722 634 282
e-mail: info@kudoli.cz
web: www.krystofovoudoli.eu

Na tomto vydání zpravodaje se podíleli: Míša Maderová, Jana Blažková, Ondra Loukota, Gabriela Loukotová, Leonhard Řehák, Eva Žáková, Stáňa Fedurcová, Markéta Coufalová, Míša Víchová
Máte-li náměty na zajímavá témata, která by mohla Vaše sousedy oslovit, budeme rádi,
když i Vy napíšete do obecního zpravodaje článek. Vítání jsou všichni pravidelní i nepravidelní přispěvatelé.